

# Motion till riksdagen

## 1988/89:Sk26

av Olof Johansson m.fl. (c)

med anledning av prop. 1988/89:46 om  
inkomstskatten för år 1989, extra avdrag för  
folkpensionärer, uppbörd av B-skatt och  
kvarskatteavgift på fyllnadsinbetalningar, m.m.

---

### Skattepolitikens måluppfyllelse

Den socialdemokratiska skattepolitiken visar på en rad av misslyckanden. Man har inte förmått att i något avseende nå de mål som ställts upp.

*Målet* att skattetrycket skall hållas oförändrat har i praktiken inneburit ett höjt skattetryck åren 1982–1988 från 50,5 till ca 56 % av BNP.

*Målet* att 90 % av heltidsarbetande skall ha högst 50 % marginalsatt, vilket slogs fast i 1981 års skattebeslut och sedan upprepats av socialdemokraterna, urholkas successivt.

Vi utgår från att pågående skatteutredningar bl.a. skall ge som resultat att detta mål åter kan nås.

*Målet* att skattepolitiken skall främja lugna avtalsrörelser har misslyckats. Sverige har en i förhållande till omvärlden klart snabbare kostnadsutveckling. Detta innebär på sikt ett hot mot svensk konkurrenskraft. Uppmarschen inför kommande avtalsrörelse bekräftar bilden, att skattepolitiken inte är någon tillgång för löneförhandlingarna.

### Kommunalskatterna

Vid vårriksdagen framhöll centerpartiet att det stora skattehotet för 1989 var hotet om höjda kommunalskatter. Enligt vår mening borde regeringen helst i våras och senast under sommaren ha tagit kontakt med de kommunala företrädarna för en diskussion om konkreta åtgärder för att undvika kommunalskatteshöjningar 1989.

Vi ser nu en situation där många kommuner och landsting tänjer sin ekonomi till det yttersta. På många håll höjs skattesatserna. Ändå kommer stora problem i den kommunala och landstingskommunala verksamheten att kvarstå. De skatteshöjningar som genomförs, och som riskerar att komma om något år, drabbar särskilt låg- och mellaninkomstgrupperna. Kommunal-skatten är den tyngsta skatten för praktiskt taget alla inkomsttagare och särskild markant för människor med inkomster under den nivå som nu är aktuell för marginalsattesänkningar.

Höjd kommunalskatt innebär höjd marginalsatt. Regeringens uppläggning innebär att statsskatten sänks för alla med en beskattningsbar inkomst över 70 000 kr. (dvs. en årsinkomst före avdrag om 83 000 kr.). Genom

kommunala skattehöjningar får dock många höjd total skatt. Särskilt gäller detta låginkomsttagare, småföretagare och deltidsarbetare med inkomster under 83 000 kr. Därför måste enligt centerpartiets uppfattning inkomstskattesänkningen gälla alla.

Mot. 1988/89  
Sk26

## Centerns skattepolitiska mål

Enligt centerpartiets mening måste skattepolitiken utformas som ett offensivt medel att nå centrala ekonomisk-politiska mål.

Skatterna skall stimulera arbete och hushållning. Därför skall skatten på arbete minska, skatten på ändliga naturresurser öka och avgifter på miljöstörande verksamhet införas.

Hushållssparandet skall stimuleras.

Skatterna skall motverka kompensationstänkande i andra delar av ekonomin. Därför skall de nödvändiga marginalskattesänkningarna kombineras med en fördelningspolitisk linje som vinner allmän respekt. Först då kan skattepolitiken medverka till en stabil kostnadsutveckling i Sverige.

Skatterna skall skapa goda förutsättningar för den grundläggande samhällsservicen och rättvisa villkor för människorna i landets olika delar. Också därför skall den kommunala skatteutjämningen förstärkas.

Skattepolitiken skall utformas så att den ger långsiktigt stabila och förutsebara villkor. Därför är det angeläget dels att nå breda majoriteter för de skattepolitiska lösningarna, dels att konsekvent genomföra ett långsiktigt program. De nu sittande skatteutredningarna bör arbeta med detta syfte.

## Sänkt inkomstskatt för alla

Centerpartiet har föreslagit att marginalskatterna bör sänkas med tre procentenheter i alla skikt över 70 000 kr.

En isolerad sänkning av marginalskatterna, så som regeringen föreslagit, innebär att höginkomsttagarna får de största skattesänkningarna medan låginkomsttagare, deltidsarbetande och många småföretagare inte får någon sänkning alls. Detta skapar inflationsdrivande spänningar i ekonomin. Lönerörelsen försvåras såväl av inflationshotet som av den bristande rättvisan. Utformningen av inflationsskyddet i skatteskalen och andra långsiktiga huvudfrågor måste enligt vår mening lösas inom ramen för de sittande skatteutredningarna.

Skattepolitik och lönerörelse har inte kunnat samordnas under hösten 1988. Detta leder till att lönerörelsen nu riskerar att hamna på nivåer som inte är samhällsekonomiskt försvarbara. Samtidigt är det nödvändigt att vidta sådana åtgärder att låginkomsttagarna får bättre villkor. Deltidslöner står i relation till heltidslöner, vilket gör det nödvändigt att alla, både heltids- och deltidsarbetande, får del av en skattesänkning. Så som situationen nu utvecklats, ser vi det som nödvändigt att föreslå sådana fördelningspolitiskt motiverade åtgärder, som inte påverkar relationerna mellan olika löntagargrupper; detta för att undvika nya kompensationskrav. Därför förordar vi att den fördelningspolitiska insatsen sker genom en skattereduktion.

Enligt centerpartiets uppfattning måste även låginkomsttagarna få del av

skattesänkningarna. *Detta kan ske genom en särskild skattereduktion om 1 000 kr. – lika för alla skattebetalare.* Skattereduktionen utformas så att den nuvarande grundavgiften om 100 kr. slopas och att en särskild skattereduktion om 900 kr. införs. Detta kostar 6,5 miljarder kronor.

Centerpartiets förslag innebär att inkomstskatten minskar med 1 000 kr. utöver regeringens förslag för alla som nu betalar så mycket eller mer i inkomstskatt. Detta innebär att, till skillnad från regeringens förslag, alla skattebetalare får en skattesänkning.

Regeringen har funnit att de marginalskatteförändringar som förordas i propositionen, med hänsyn till de skattehöjningar som beslöts våren 1988, inte kräver någon ytterligare finansiering. Därest riksdagen accepterar de av oss föreslagna skattesänkningarna, bör dessa finansieras dels genom en ytterligare höjd oljeskatt med 300 kr per m<sup>3</sup> olja (3,6 miljarder kronor), genom en motsvarande höjd kolskatt (0,8 miljarder kronor), genom införandet av en uranskatt enligt centerns tidigare förslag (2 miljarder kronor), samt genom lika beskattning av värme och el vid kondenskraftproduktion (1 miljard kronor).

Centerns förslag till ytterligare inkomstskattesänkningar jämfört med regeringens förslag motsvarar i statsbudgeten 6,5 miljarder kronor. Den av oss föreslagna finansieringen motsvarar ca 7,5 miljarder kronor. Härigenom åstadkommes sänkt inkomstskatt, styrning mot ett nytt energisystem och en finanspolitisk åtstramning.

Enligt vår mening måste behovet att finansiera regeringens marginalskattesänkning slutligt bedömas när man kan se vilka konkreta effekter som uppstår av bl.a. skatteomläggningen. Om t.ex. löner och priser fortsätter att stiga snabbare än i omvärlden kan en ytterligare finansiering av skattereformen bli nödvändig. Våra förslag för 1989 innebär sänkt skattetryck.

En skattesänkning, så som den vi förordar, kan enbart ske om andra aktörer i ekonomin agerar så att det skapas utrymme för skattesänkning. Viktiga faktorer i detta sammanhang är måttliga pris- och löneökningar samt ett ökat hushållssparande. Centerns förslag om personliga investeringskon- ton skulle direkt innebära en betydande sänkt skatt.

En långsiktig skattesänkningsspolitik medför, om den sker med rätt fördelningspolitiska och miljöpolitiska ambitioner, möjligheter till en långsiktigt uthållig tillväxt i ekonomin, utöver vad som framgår av försörjningsbalansen i proposition 1988/89:47.

Den fortsatta skatteomläggningen prövas för närvarande i särskilda skatteutredningar. Centerpartiet anser det vara en viktig målsättning att för 1990 och 1991 genomföra skatteomläggningar med ungefär samma inriktning som den vi förordar för 1989. Det innebär fortsatta marginalskattesänkningar kombinerade med fördelningspolitiska skatteåtgärder. De fördelningspolitiska insatserna för 1990 och 1991 bör enligt vår mening vara bl.a. kraftigt förstärkt kommunal skatteutjämning och differentiering av momsen i form av sänkt skatt på vardagsmat.

Den otillräckliga grundpensionen för ålderspensionärer har medfört ett behov av särskilda skatteregler för denna grupp. Avtrappningen av det extra skatteavdraget i förhållande till pensionens och andra inkomsters storlek, samt i kombination med avtrappningen av bidrag – främst KBT – innebär att ingen annan grupp har så höga marginaleffekter som folkpensionärer med genomsnittlig eller låg pension. I vissa inkomstlägen är marginaleffekten över 100 %.

Eventuell avkastning på kapital kan för denna pensionärsgrupp ge en marginaleffekt över 200 %. Den enskilde förlorar inte bara hela avkastningen utan lika mycket därutöver.

Centern har i motioner och reservationer i riksdagen (SkU 1987/88:25 resp. 19) påtalat de orimliga förhållandena vad gäller marginaleffekter för personer med låg pension. Vi anser det vara nödvändigt, för att långsiktigt kunna lösa denna fråga på ett bra sätt, att avsevärt höja grundpensionen så att alla folkpensionärer kan ha en skälig levnadsstandard med tillämpning av åtminstone i huvudsak den ordinarie skatteskalan. Sittande skatteutredningar bör arbeta med detta syfte.

Vi ser propositionens förslag, att inte längre räkna effekterna av en extrainkomst vid beräkningen av KBT, som ett steg åt rätt håll. Genom denna åtgärd blir KBT en generell del i ett grundtrygghetssystem. Går man vidare på denna väg och samordnar de olika förmånssystemen för pensionärer skapas ett mera heltäckande grundtrygghetssystem. Detta tillhör det område som bör prövas inom ramen för pensionsberedningens arbete.

Förslaget att extra arbetsinkomst inte skall påverka KBT syftar till att möjliggöra för pensionärer att göra insatser i arbetslivet. Vi tillstyrker detta förslag, men anser att det bör utvidgas till att gälla även inkomster av jordbruk eller rörelse. Även pensionärer som är småföretagare bör stimuleras att i viss utsträckning fortsätta sin verksamhet efter uppnådd pensionsålder. Många pensionärer önskar ta itu med nya uppgifter, t.ex. av servicekaraktär, eller fortsätta en yrkesbana i egen regi. Deras roll blir egenföretagarens i skattesammanhang.

I kombination med vårt förslag om skattereduktion kan centerpartiet acceptera de förändringar av avtrappningsregeln som föreslås i propositionen, annars inte. De nya reglerna i inkomstskiktet strax under 85 000 kr ger fortfarande betydande marginaleffekter. Motivet för denna ståndpunkt är att med en särskild skattereduktion på 1 000 kr/år för alla skattebetalare förändras helheten.

Centerns arbete mot orimliga marginaleffekter för de med låg pension med visst kapital, t.ex. efter en avyttrad fastighet, börjar ge resultat. Det är värdefullt att kritiken lett till att regeringen lägger förslag som begränsar marginaleffekterna för denna grupp. Fortfarande kommer dock betydande marginaleffekter i vissa situationer att kvarstå eftersom både det extra avdraget och KBT minskas på grund av besparingarna. Dessa effekter bör elimineras. Som bl.a. framhölls i reservation nr 19 SkU 1987/88:25 innebär de nya reglerna i familjerätten ytterligare skäl att helt eliminera förmögenhetens inverkan på det extra avdraget.

Centerpartiet var starkt kritiskt när preliminärskatteuttaget för företagare höjdes till 120 %. Enligt vår mening vore det en rimligare ordning att utgå från föregående års taxering. Någon inkomstökning på 20 % för småföretagargruppen som helhet finns inte. Vi kan nu konstatera att regeringen tar ett rejält steg åt vårt håll.

## Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar införa en skattereduktion om 1 000 kr. till alla skattebetalare i enlighet med det i motionen anförda,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande finansieringen av skatteförslaget,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om inriktning och målsättning för det fortsatta reformarbetet på skattepolitikens område,
4. att riksdagen beträffande beskattningen av pensionärer som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av en avsevärt höjd grundpension,
5. att riksdagen beslutar att godta regeringens förslag om ändrade avtrappningsregler för pensionärer under förutsättning av en skattereduktion på 1 000 kr.,
6. att riksdagen beslutar att – förutom arbetsinkomst – även inkomst av jordbruk och rörelse skall undantas från att reducera KBT för folkpensionärer,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att helt slopa beaktande av förmögenhet vid avtrappning av det extra avdraget för pensionärer.

Stockholm den 15 november 1988

*Olof Johansson (c)*

*Karl Erik Olsson (c)*

*Bertil Fiskesjö (c)*

*Gunnar Björk (c)*

*Pär Granstedt (c)*

*Karin Israelsson (c)*

*Per-Ola Eriksson (c)*

*Görel Thurdin (c)*

*Karin Söder (c)*

*Gunilla André (c)*

*Börje Hörnlund (c)*

*Agne Hansson (c)*

*Larz Johansson (c)*

